

การสอนอ่านแจกสะกดคำในแบบเรียนภาษาไทยตั้งแต่ สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน*

Phonic Spelling Reading Skill Teaching in Thai Language Textbooks
from the Reign of King Rama V to the Present

ภาสพงศ์ ฝิวพอใช้ / Passapong Pewporchai

*Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University
Ubon Ratchathani 34190, Thailand*

Email: bhasabong@gmail.com

Received: August 31, 2020

Revised: January 20, 2021

Accepted: April 8, 2021

Abstract

This article aimed to study different types of phonic reading skill teaching techniques. The study analyzed Thai language textbooks from the time of King Rama V to the present. The results exhibit three periods in which three significant teaching methods were used. The first period focused

*บทความนี้ปรับปรุงแก้ไขขึ้นจากการนำเสนอในการประชุมวิชาการนานาชาติเรื่อง "Synergy and Development of Learning and Teaching of Thai language in Asia-Pacific Region" วันที่ 7-10 มกราคม 2561 ที่มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศทางตั้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้วิพากษ์ที่แนะนำและให้ข้อสังเกตต่าง ๆ อนึ่ง บทความดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง "พัฒนาการรูปแบบวิธีสอนอ่าน-เขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน" โดย นางสาวอิงอร สุพันธ์วัฒน์ และนายภาสพงศ์ ฝิวพอใช้ ในชุดโครงการ "การสร้างการรับรู้ภาษาไทยในสังคมไทยและโลก" สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี 2560

on teaching phonic reading on every word. The second period emphasized phonic reading of only some words. The third period integrated the teaching of phonic reading with other reading skill teaching techniques.

Keywords: Phonic Spelling Reading Skill Teaching, Thai Language Textbooks, King Rama V

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของบทความนี้คือศึกษารูปแบบการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำจากแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้เป็นแบบเรียนหลักตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำได้ 3 แบบ ตามช่วงเวลาของแต่ละสมัย โดยในช่วงแรก จะเป็นการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นการแจกลูกทุกคำ ในช่วงต่อมา จะเป็น การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำที่เน้นการแจกลูกบางคำ และการสอนอ่านสะกดคำที่บูรณาการกับการสอนอ่านแบบอื่น ตามลำดับ

คำสำคัญ: การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ, แบบเรียนภาษาไทย, รัชกาลที่ 5

บทนำ

การอ่านและการรู้หนังสือ (Reading & literacy) เป็นทักษะจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอ่านและการรู้หนังสือทำให้เกิดความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต เป็นเครื่องมือในการเสาะแสวงหาความรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งหากผู้ใดมีความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่านการเขียนก็จะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารและการเรียนรู้ และจะเป็นปัญหาในการดำรงชีวิตต่อไปได้ การสอนให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป การสอนอ่านถือเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ผู้เรียนจะต้องรู้จักสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรไทย คือ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์เพื่อนำมาประสมและสามารถแปลงเสียงคำ

คำนั้นและเข้าใจความหมายของคำ โดยโยงประสบการณ์ของตนมาช่วยเสริมให้เข้าใจยิ่งขึ้น ดังนั้น การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องสอนให้แก่เด็ก ซึ่งการสอนอ่านก็มีหลากหลายวิธีด้วยกัน การแจกลูกสะกดคำก็นับเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้กันมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนปัจจุบัน (Ministry of Education, 2016)

ในสมัยก่อนนั้น ไม่มีแบบเรียน ราษฎรมักพาบุตรหลานไปฝากพระภิกษุเพื่อเรียนหนังสือ วิชาที่สอนคือ การอ่านเขียนหนังสือไทยและบาลี นอกจากนี้ก็จะได้รับการอบรมทางศาสนาด้วย โดยถือเอาวัดเป็นโรงเรียน พระภิกษุเป็นครู สถานศึกษาก็คือกุฏิของพระอาจารย์นั่นเอง แบบเรียนได้เกิดขึ้นเป็นหลักฐานในสมัยพระนารายณ์มหาราช คือจินตตามณีของพระโหราธิบดีซึ่งถือเป็นแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรก จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้ปรากฏพบแบบเรียนที่ใช้กันอีกหลายเล่ม เช่น ประถม ก กา ประถมมลาสุบินกุมาร จนมาถึงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวังและได้ใช้ “แบบเรียนหลวง” ในการจัดการเรียนการสอน (Sunthraakuul, 2016, pp. 5-18)

“แบบเรียนหลวง” เป็นหนังสือแบบเรียนภาษาไทยที่พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เขียนขึ้นเพื่อใช้สอนในโรงเรียนต่าง ๆ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำขึ้นใช้ในสมัยที่มีการปฏิรูปการศึกษา โดยประกอบไปด้วย มูลบทบรรพกิจ สอนเรื่องการประสมคำ วาหนิตินิกร สอนเรื่องอักษรนา อักษรประโยค สอนเรื่องอักษรควบ สังโยคพิธาน สอนเรื่องมาตราสะกด ไวพจน์พิจารณ์ สอนเรื่องคำพ้อง และพิศาลการันต์เป็นการรวบรวมคำที่มีตัวการันต์กระทั่งได้เกิดกรมศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานทางด้านการศึกษาขึ้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ ได้นิพนธ์หนังสือแบบเรียนเร็ว 3 เล่ม เพื่อใช้เป็นแบบเรียนภาษาไทยแทนหนังสือแบบเรียนหลวง ตั้งแต่นั้นมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแบบเรียนภาษาไทยจึงได้เปลี่ยนไปตามหลักสูตรแต่ละยุคสมัยด้วย (Sunthraakuul, 2016, pp. 25-27)

ในส่วนของพัฒนาการรูปแบบการสอนอ่านเขียนภาษาไทยที่ปรากฏพบในแบบเรียนนั้น มีผู้ศึกษาไว้หลายคนด้วยกัน อาทิ สุนันท์ อัญชลินุกูล (Anchaleenukoon, 2003) ที่ได้ศึกษา “การศึกษาพัฒนาการของหลักภาษาไทย” ซึ่งเป็นพัฒนาการของการสอนหลักภาษาและไวยากรณ์ในแบบเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้

นิยะดา เหล่าสุนทร (Lausunthorn, 2009) ก็ได้ศึกษาเรื่อง “พัฒนาการของแบบเรียนภาษาไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแบบเรียนภาษาไทยตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงแบบเรียนในสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการเรียนการสอนภาษาแบบตะวันตก

ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการสอนอ่านเขียนภาษาไทยในระดับพื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้นั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น การสอนอ่านแบบเบสิก การสอนอ่านจากภาพ แต่วิธีที่ได้รับความนิยมแพร่หลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นั่นคือ การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำหรือแจกลูกประสมคำนั่นเอง จากการติดตามการดำเนินงานการอ่านการเขียนของสถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่าการสอนแบบแจกลูกสะกดคำ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการสอนการอ่านการเขียน เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ซึ่งสอดคล้องกับผลการติดตามการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ที่พบว่าศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสอนอ่านเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ เนื่องจากปัจจุบันครูผู้สอนภาษาไทยส่วนหนึ่งไม่ได้จบวิชาเอก (Ministry of Education, 2016, pp.1-2) โดยการแจกลูกและการสะกดคำนี้บางครั้งเรียกรวมกันว่า “การแจกลูกสะกดคำ” เพราะในการสอน แจกลูกสะกดคำจะดำเนินไปด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อให้นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน อย่างไรก็ตาม ในการสอนแจกลูกสะกดคำนั้น ก็อาจมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น การอ่านสระโอะ มีตัวสะกดจะลดรูปคำว่าลด อาจอ่านว่า ลอ-โอะ-ด-ลด หรืออาจอ่านว่า ลอ-ดอ-ลด เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง ความแตกต่าง หลากหลายในการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในรายละเอียดว่า วิธีสอนอ่านแจกลูกสะกดคำในแบบเรียนแต่ละสมัยนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจวิธีสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลเอกสารซึ่งเป็นแบบเรียนหรือหนังสือเรียนหลักเพื่อการสอนอ่านของแต่ละสมัยที่ใช้วิธีการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่ง โดยผู้วิจัยสามารถสำรวจได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 1 แบบเรียนภาษาไทยที่ใช้เป็นเล่มหลักตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน

ชื่อแบบเรียนหรือหนังสือ	ผู้เรียบเรียงหรือหลักสูตร
1) แบบเรียนหลวง <ul style="list-style-type: none"> • มุลบทบรรพกิจ • วาหนิต์นักร • อักษรประโยค • สังโยคพิธาน • ไวพจน์พิจารณ์ • พิศาลการ์นต์ 	พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
2) แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1-3	กรมพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมีพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ช่วยเรียบเรียงบางส่วน
3) แบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1	อำมาตย์โท พระวิภาชนวิทยาสีหิ (สังข์ พุกกะเวส)
4) แบบเรียนใหม่	เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
5) แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 <ul style="list-style-type: none"> • ตอนต้น • ตอนกลาง • ตอนปลาย 	หลวงตรุณกิจวิฑูร โดยมีนายฉันท ขำวิไล ช่วยเรียบเรียงตอนต้น
6) แบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการ เรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ
7) หนังสือเรียนภาษาไทย	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ
8) หนังสือเรียนภาษาไทย <ul style="list-style-type: none"> • ชุดพื้นฐานภาษา 	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ
9) หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 <ul style="list-style-type: none"> • ชุดพื้นฐานภาษา • ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที • ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า 	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อแบบเรียนหรือหนังสือ	ผู้เรียบเรียงหรือหลักสูตร
10) หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2551	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ● ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีล้าหน้า 	

การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำในแบบเรียนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการสอนแจกลูกสะกดคำออกเป็น 3 แบบโดยใช้พัฒนาการของแบบเรียนแต่ละยุคสมัยเป็นหลักในการจัดแบ่ง โดยช่วงต้นจะเป็นการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกทุกคำ คือ สะกดและแจกลูกคำทุกคำที่มีในภาษา แม้ว่าค่านั้นจะไม่มี ความหมายหรือมีความหมายก็ตาม ได้แก่แบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร ช่วงต่อมา คือการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำที่เน้นการแจกลูกบางคำ โดยเลือกคำที่มีความหมายและใช้บ่อยมาเรียน เช่น แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1-3 ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมีพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ช่วยเรียบเรียง แบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1 ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส)

แบบเรียนใหม่ ของเจ้าพระยาธรรมาศกัณฐ์มนตรี และแบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ของหลวงจรุณกิจจิวิฑูรย์ โดยมีนายฉันท ขำวิไล ช่วยเรียบเรียง ตอนต้น และในยุคที่สาม คือการสอนอ่านสะกดคำที่บูรณาการกับการสอนอ่านแบบอื่น โดยมีการผสมผสานกับการสอนอ่านแบบเบสิก เช่น หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2551 (ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีล้าหน้า) เป็นต้น โดยในแต่ละแบบ แต่ละยุคนั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกทุกคำ

แบบเรียนที่ใช้วิธีสอนแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกทุกคำได้แก่ แบบเรียนมูลบทบรรพกิจของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ซึ่งใช้เป็นแบบเรียนหลวงในสมัย

รัชกาลที่ 5 โดยแบ่งออกเป็น 6 เล่ม แต่ละเล่มมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันดังนี้

1.1 มุลบทบรรพกิจ »	สอนเรื่องการแจกลูกและประสมคำ
1.2 วาหนิต์นิกร »	สอนเรื่องอักษรนำ
1.3 อักษรประโยค »	สอนเรื่องอักษรควบ
1.4 สังโยคพิธาน »	สอนเรื่องมาตราสะกด
1.5 ไวพจน์พิจารณา »	สอนเรื่องคำพ้อง
1.6 พิศาลการันต์ »	สอนเรื่องคำที่มีตัวการันต์

แบบเรียนชุดนี้มีการอธิบายวิธีแจกลูกสะกดคำอย่างละเอียด เริ่มต้นตั้งแต่การเรียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และมีการประสมคำโดยใช้พยัญชนะและสระทุกตัว เมื่อถึงตัวสะกดก็จะมีการนำตัวอย่างจากหนังสือกาพย์พระไชยสุริยาของสุนทรภู่มาให้อ่าน

2. การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกบางคำ

แบบเรียนที่ใช้วิธีสอนแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นการแจกลูกบางคำ ที่ใช้เป็นแบบเรียนหลักมีมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 จวบจนถึงรัชกาลที่ 8 ดังนี้

- 2.1 แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1-3 ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมีพระยาศูทิสุริยศักดิ์ช่วยเรียบเรียง
- 2.2 แบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1 ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส)
- 2.3 แบบเรียนใหม่ ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
- 2.4 แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ของหลวงดรณกิจวิฑูร โดยมีนายฉันท ขำวิไล ช่วยเรียบเรียงตอนต้น โดยแต่ละเล่มนั้นมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1-3 ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมีพระยาศูทิสุริยศักดิ์ช่วยเรียบเรียง

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมศึกษาธิการขึ้น และโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ไปเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. 2433 กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงกำหนดหลักสูตรให้เรียน

จบได้เร็วขึ้น ทรงนำ “แบบเรียนเร็ว” ที่ทรงนิพนธ์ไว้เมื่อครั้งทรงพระผนวชมาจัดพิมพ์ขึ้น และใช้เป็นแบบเรียนของกรมศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2433 แบบเรียนเร็วมี 3 เล่ม เล่ม 1 มุ่งสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกได้เร็ว เล่ม 2 มุ่งสอนให้เขียนหนังสือได้ถูก และเล่ม 3 มุ่งสอนให้แต่งหนังสือ กล่าวคือใช้คำและเขียนคำได้ถูกต้องเป็นเรื่องราว

ในระยะแรกที่ใช้แบบเรียนเร็วใหม่ ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพนั้น การเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลจะเหมือนกับการสอนชุดมูลบทบรรพกิจ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาด้านการผลิตครู การเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลก็มีการพัฒนาขึ้นโดยลำดับ (Supanvanit & Pewporchai, 2017)

รูปแบบและวิธีสอนในหนังสือแบบเรียนเร็วใหม่นั้น แม้จะใช้วิธีแจกลูกประสมคำ เช่นเดียวกับหนังสือชุดมูลบทบรรพกิจแต่วิธีนำเสนอจะต่างไป โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น บทสั้น ๆ โดยคัดเลือกคำที่มีความหมายและเด็กรู้จักมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลัก ไม่ได้สะกดหรือแจกลูกทุกคำทั้งที่มีความหมายและไม่มีความหมายเช่นเดียวกับมูลบทบรรพกิจ นอกจากนี้ยังมีการอธิบายวิธีสอน มีแบบฝึกหัดเพื่อช่วยครูผู้สอนด้วย เมื่อเด็กกลับไปช่วยพ่อแม่ทำมาแล้วกลับมาเรียนต่อก็จะไม่ลืม สามารถสอนเนื้อหาใหม่ต่อได้ นักเรียนจึงเรียนจบได้ในเวลาปีครึ่ง

2.2 แบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1 ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์ วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส)

เมื่อครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ยังคงใช้แบบเรียนเร็วของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพในการสอน และมีแบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1 ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส) อีกเล่มหนึ่งซึ่งถือเป็นที่ยอมรับใช้กันมาก

แบบเรียนนี้จะแบ่งเป็นบทสั้น ๆ มีเนื้อหาไม่มากในแต่ละบท หนึ่งบทจะสอนสระเพียงหนึ่งหรือสองตัว และมีพยัญชนะไม่มากนัก โดยสอนสระที่ออกเสียงง่าย ๆ ก่อน รูปแบบและวิธีสอนใช้วิธีแจกลูกสะกดคำ มีตัวอย่างเป็นคำ ข้อความและประโยคสั้น ๆ ให้อ่านได้คล่อง การผันวรรณยุกต์เริ่มจากอักษรกลาง แล้วจึงผันอักษรสูงและอักษรต่ำตามลำดับ มีภาพประกอบให้ ตอนท้ายเล่มจะมีสรุปอักษร 3 หมู่ รวมทั้งผันอักษร เพื่อทบทวนว่าได้เรียนอะไรไปแล้ว ต่อไปจึงสอนอักษรนำ อักษรควบกล้ำ มาตราตัวสะกด โดยจะมีการใช้คำซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กได้ทบทวนและจดจำได้

แบบเรียนชุดนี้จะเริ่มต้นด้วยการสอนสระเสียงยาวที่ออกเสียงง่าย ๆ 1-2 ตัว และพยัญชนะ 2-3 ตัวโดยยังไม่แบ่งเป็นอักษรสูง กลาง ต่ำ การเรียนทีละสระทำให้อ่านออกได้ในขณะที่เรียน และเกิดความรู้สึกภูมิใจที่อ่านได้และจำได้ง่าย เมื่อนักเรียนอ่านคำง่าย ๆ ออกและเขียนได้ ทำให้เกิดกำลังใจในการเรียนด้วย ด้วยวิธีการนี้ การเรียนพยัญชนะประสมกับสระจึงไม่ใช่ของยาก มิใช่การจำเพียงอย่างเดียว ต้องหัดสังเกตว่าพยัญชนะนั้นแบ่งออกเป็นกลุ่ม และออกเสียงไม่เหมือนกัน เมื่อเรียนจบก็จะมีการนำคำต่าง ๆ มาผูกเป็นนิทานให้จำง่ายยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ แบบเรียนดังกล่าวจึงมีลักษณะที่โดดเด่นกว่าแบบเรียนอื่น ๆ ที่มีมาก่อน ทั้งนี้เพราะ แบบเรียนที่นิยมใช้ก่อนหน้านี้ เช่น มูลลบลบรรพกิจหรือแบบเรียนเร็ว จะเริ่มต้นด้วยการแนะนำพยัญชนะก่อน แต่แบบเรียนชุดนี้เริ่มต้นด้วยการสอนสระเสียงยาวที่ออกเสียงง่าย ๆ 1-2 ตัว และพยัญชนะ 2-3 ตัว ยังไม่แบ่งเป็นอักษรสูง กลาง ต่ำ การเรียนทีละสระทำให้อ่านออกได้ในขณะที่เรียน และเกิดความรู้สึกภูมิใจที่อ่านได้และจำได้ง่าย เมื่อนักเรียนอ่านคำง่าย ๆ ออกและเขียนได้ ทำให้เกิดกำลังใจในการเรียนด้วย ด้วยวิธีการนี้ การเรียนพยัญชนะประสมกับสระจึงมิใช่การจำเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องหัดสังเกตว่าพยัญชนะนั้นแบ่งออกเป็นกลุ่ม และออกเสียงไม่เหมือนกัน เมื่อเรียนจบก็จะมีการนำคำต่าง ๆ ที่เคยเรียนผ่านมาแล้ว มาผูกเป็นนิทานให้จำง่ายยิ่งขึ้น

2.3 แบบเรียนใหม่ ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 มีแบบเรียนใหม่เล่ม 1-2 ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เริ่มใช้ในโรงเรียนทั่วไปเมื่อ พ.ศ. 2477 แต่ไม่เป็นที่นิยมนัก จึงเลิกใช้ไปในเวลาต่อมา

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้เขียนแบบเรียนใหม่ขึ้น เพื่อให้่านออกเขียนได้เร็ว และมีไวยากรณ์สมัยใหม่ที่เป็นแบบไวยากรณ์ต่างประเทศ อาทิเริ่มต้นการเรียนจาก บ และ ป ก่อน การสะกดคำก็แตกต่างออกไป เช่น คำว่า กรอง ในมูลลบลบรรพกิจ จะสอนอ่านว่า กอ-รอ-อ-งอ กรอง แต่ในเล่มนี้จะสอนว่า กรอ-งอ กรอง ครูที่ได้รับการอบรมการสอนแบบใหม่ก็จะสอนได้ดี แต่ผู้ที่ไม่รู้วิธีสอนอาจจะสอนผิดวิธี เด็กหลายคนเรียนจบแล้วแต่อ่านหนังสือไม่ออก แบบเรียนชุดนี้ถือเป็นแบบเรียนที่มีลักษณะเป็นเอกสารประกอบการสอน โดยตอนหนึ่งของคำนำในหนังสือระบุว่า “หนังสือจะไม่เป็นครูเหมือนจินตามณีและมูลลบลฯ ครูจะต้องเป็นครูเอง ใช้วิธีสอนตามที่แบบเรียนใหม่กำหนดให้ทางไว้” จะเห็นว่าแม้รูปแบบและวิธีสอนจะใช้วิธีแจกลูกสะกดคำเช่นเดียวกับเล่มอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ แต่ก็มิ

วิธีการแบ่งบทเรียนที่ต่างกัน คือจะเลือกพยัญชนะและสระที่มีรูปคล้ายกันมาสอนก่อน ทำให้จำง่าย โดยคำที่สอนก็จะเลือกคำที่มีความหมาย ไม่ได้สะกดและแจกลูกทุกคำ (Supanvanit & Pewporchai, 2017)

2.4 แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ของ หลวงจรูญกิจวิฑูรย์ โดยมีนายฉันทน์ ขำวิไล ช่วยเรียบเรียงตอนต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 มีแบบเรียนเร็วใหม่ 3 เล่ม (เล่มต้น เล่มกลาง เล่มปลาย) ของหลวงจรูญกิจวิฑูรย์ และนายฉันทน์ ขำวิไล เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2480 โดยประมาณ และยังคงใช้ต่อเนื่องมา (Supanvanit & Pewporchai, 2017)

รูปแบบและวิธีสอนยังคงใช้วิธีแจกลูกประสมคำ โดยเรียงจากสระ 28 ตัว แบ่งเป็น 4 ชุด คือ 3 ชุดแรก เป็นสระสั้น-ยาว 4 คู่ อีกชุดสุดท้ายเป็นสระเกิน ออ ไอ โอ เออ และแบ่งพยัญชนะออกเป็นอักษรกลาง สูง ต่ำ โดยแจกลูกสระและพยัญชนะทีละชุดๆ เริ่มตัวสะกดจาก แม่ ก กา จากนั้นจึงสอนเรื่อง อักษรนำ อักษรควบกล้ำ คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ พยัญชนะที่ยังไม่เคยเรียน ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา การใช้เครื่องหมาย ฯลฯ แบบเรียนชุดนี้การสอนเป็นระบบชัดเจน มีการนำบางส่วนจากแบบเรียนของอำมาตย์โท พระวิภาชน์ วิทยาลัยธर्मมาใช้ คือการเน้นที่สระเป็นตัวตั้ง แล้วจึงนำมาผันรวมกับพยัญชนะตามลำดับ อักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ เมื่อผู้เรียนผันคำได้พร้อม ๆ กับการแจกลูกในสระชุดที่ 1 ที่ไม่มีตัวสะกด ก็จะผันคำในสระชุดที่ 2, 3 และ 4 ได้ง่ายขึ้น มีคำ วลี และเรื่องสั้น ๆ โดยเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัว และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เมื่อเรียนถึงตัวสะกดจบแล้ว จะมีตัวอย่างเป็นเรื่องให้อ่าน มีการรวบรวมคำที่ได้เรียนมาแล้ว นอกจากนี้ยังมีคู่มือการสอนแต่ละบท ทำให้ครูสอนได้ง่าย

เมื่อพิจารณาแบบเรียนสอนอ่าน-เขียนที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 8 แล้วจะเห็นได้ว่า มีลักษณะร่วมกันคือเน้นการอ่านออก-เขียนได้เป็นสำคัญ การสอนจะเน้นการแจกสะกดคำ เพื่อให้อ่านออก-เขียนได้ แต่มีลักษณะที่แตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ ในยุคต้น แบบเรียนจะเน้นการสะกดคำโดยแจกแจงรายละเอียดด้วยการแจกลูกคำทุกคำ ทุกตัวทั้งที่มีความหมายและไม่มีควมหมายเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้คล่อง ในยุคต่อมา มีการคัดสรรเฉพาะคำที่มีความหมายเท่านั้น และมีการจัดลำดับ แบ่งหมวดหมู่และวิธีการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและใช้เวลาเรียนน้อยลง

3. การสอนอ่านสะกดคำที่บูรณาการกับการสอนอ่านแบบอื่น

พัฒนาการแบบเรียนแบบที่ 3 นี้คือเริ่มต้นตั้งแต่แบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 เป็นต้นมา จะมีวิธีการนำเสนอคือแบ่งบทเรียนออกเป็นบทสั้น ๆ โดยในการสอนจะมีคู่มือสำหรับครูซึ่งจะให้รายละเอียดของแต่ละบท บอกวัตถุประสงค์ วิธีสอน เครื่องมือ อุปกรณ์ช่วยสอน ฯลฯ หากครูปฏิบัติตามคู่มือการสอนก็จะกลมกลืนสอดคล้องกันระหว่างการอ่านออกเขียนได้กับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่าง ๆ ทั้งการพูด อ่าน เขียน ฟัง และคิด รวมทั้งหลักภาษา อันแสดงให้เห็นว่า นอกจากจะสอนให้ผู้เรียนอ่านออกแล้ว ยังสอนให้คิดเป็น พูด ตอบคำถามได้ และเขียนเล่าเรื่องที่อ่านได้ด้วย

ในช่วงห้าถึงหกสิบปีที่ผ่านมา การสอนอ่าน-เขียน มีพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ “ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร” จึงเน้นทักษะการพูดและการฟังด้วย อีกทั้งหลังจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากนานาชาติ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เกี่ยวกับการสอนอ่าน-เขียนเพิ่มขึ้น เช่น การอ่านเป็นคำ การอ่านเป็นประโยค ดังนั้นการเรียนการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำแบบดั้งเดิมจึงมีลักษณะเป็นการบูรณาการกับการสอนแบบใหม่ คือการอ่านเป็นคำเป็นประโยคหรือที่เรียกว่า การสอนอ่านแบบเบสิค

แบบเรียนหรือหนังสือเรียนที่ใช้วิธีการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำโดยบูรณาการไปกับการสอนอ่านแบบอื่น ๆ ได้แก่ แบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 หนังสือเรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หนังสือเรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชุดพื้นฐานภาษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 (ชุดพื้นฐานภาษา ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำน้า) หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2551 (ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำน้า) ซึ่งเรียบเรียงโดยกระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหาในแต่ละบทหียบยกบางส่วนมาจากบทกล่อมเด็ก วรรณคดี ประเพณีประวัติศาสตร์ ฯลฯ มีคุณค่าด้านเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทยส่งเสริมและอนุรักษ์วรรณคดี ตลอดจนประเพณีที่ดีงามของไทย

ในส่วนวิธีสอนอ่านเขียนมีความผสมผสานกับแบบเรียนยุคก่อนหน้า กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการสอนให้อ่านเป็นคำ เป็นประโยค และเป็นเรื่องราวต่าง ๆ จากเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ กระทั่งเป็นเรื่องที่ยาวขึ้น และหลังจากอ่านเนื้อเรื่องจบ จะมีแบบฝึกหัดเป็นกิจกรรมทำยบท ซึ่งเป็นการแจกลูกประสมคำให้ผู้เรียนได้ฝึกหัด โดยบางครั้งจะผูกเรื่องเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง มีตัวละครชุดเดียวกัน เช่นมานะ มานี ในหนังสือเรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หรือ แก้ว กล้า ในหนังสือเรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชุดพื้นฐานภาษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ช่วงเวลาของการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำแต่ละสมัย อาจแสดงด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รูปแบบการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำในแบบเรียนภาษาไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน

วิธีสอน	แบบเรียน	รายละเอียด
1) การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกทุกคำ	<u>แบบเรียนหลวง</u> ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)	<ul style="list-style-type: none"> • มี 6 เล่ม ประกอบด้วยมูลบทบรรพกิจ วรรณคดีนิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวยากรณ์พิจารณา และพิศาลการันต์ • แจกลูกประสมคำพยัญชนะและสระทุกตัวโดยละเอียด • เมื่อสอนเรื่องมาตราตัวสะกดจะมีตัวอย่างเป็นคำและเป็นร้อยกรองจากเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา
2) การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกบางคำ	<u>แบบเรียนเร็ว</u> ของสมเด็จพระยาตำราภวราชานุภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • การผันอักษรจะเน้นคำที่มีความหมาย ไม่ได้แจกลูกทุกคำ • ฝึกให้ผู้เรียนจำเท่าที่จำเป็น และฝึกให้ทายพยัญชนะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต • มีตัวอย่างเป็นคำ, ประโยค, เรื่องสั้น ๆ, ใช้ภาษาร้อยแก้ว • ใช้เวลาเรียนน้อยลงกว่าเดิม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วิธีสอน	แบบเรียน	รายละเอียด
2) การสอนอ่านแบบแจกลูก สะกดคำที่เน้นแจกลูก บางคำ (ต่อ)	<u>แบบหัดอ่านหนังสือไทย</u> ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส) (พ.ศ.2465- 2519 โดยประมาณ)	<ul style="list-style-type: none"> แบ่งออกเป็นบทสั้น ๆ หลายบท แต่ละบทจะมีสระเพียง 1-2 ตัว พยัญชนะไม่มาก มีตัวอย่างเป็นคำ, ประโยค, และเรื่องสั้น ๆ
	<u>แบบเรียนใหม่</u> ของเจ้าพระยา ธรรมศักดิ์มนตรี (พ.ศ.2477-2480)	<ul style="list-style-type: none"> เลือกพยัญชนะสระที่มีรูปใกล้เคียงกัน มาสอนก่อน เช่น บ,ป มาตราสะกด แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือมาตรา ก กา มาตราตัวสะกด มาตราตัวสะกดคำตาย มีลักษณะเป็นเอกสารประกอบการสอน ครูจะต้องเป็นหลักในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามรูปแบบที่ได้วางไว้
	<u>แบบเรียนเร็วใหม่</u> ของหลวง ตรุณกิจวิฑูร และนายฉันท ชำวิไล (พ.ศ.2479-2520 โดยประมาณ)	<ul style="list-style-type: none"> แบ่งสระออกเป็น 4 ชุด แบ่งพยัญชนะออกเป็นอักษรกลาง สูง ต่ำ ผันอักษรแจกลูกประสมคำไปตามลำดับสระทีละชุด มีตัวอย่างเป็นคำ, ประโยค, และเรื่องสั้น ๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วิธีสอน	แบบเรียน	รายละเอียด
3) การสอนอ่านสะกดคำที่ บูรณาการกับการสอนอ่าน แบบอื่น	<u>หนังสือเรียน</u> พ.ศ. 2503	แบบเรียนทั้ง 3 เล่มนี้
	<u>หนังสือเรียน</u> พ.ศ. 2521 (ชุดมานะ- มานี) <u>หนังสือเรียน</u> พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	มีวิธีการสอนใกล้เคียงกัน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ● อ่านบทเรียน ● มีแบบฝึกหัดเป็นแบบแจกลูก ประสมคำ ● ฝึกทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน- คิด ผสมผสานกับความรู้ หลักภาษา ● มีคู่มือให้ชั้นละ 1 เล่ม มีคำอธิบายรายละเอียด บทต่อบท
	<u>หนังสือเรียน</u> พ.ศ. 2544	แบบเรียน 2 ชุดนี้มีวิธีสอนใกล้ เคียงกันดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ● อ่านบทเรียน ● มีแบบฝึกหัดเป็นแบบแจกลูก ประสมคำ ● ฝึกทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน- คิด ● ผสมผสานกับความรู้หลักภาษา (แบบเรียน พ.ศ. 2551 มีคู่มือ 2 เล่มสำหรับใช้สอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3 และ 4-6)
	<u>หนังสือเรียน</u> พ.ศ. 2551	

สรุปผล

ผู้วิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 8 แต่ละเล่มมีระบบและวัตถุประสงค์เดียวกัน กล่าวคือ ใช้ระบบการแจกลูกสะกดคำและมุ่งหวังให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามความแตกต่างจะอยู่ที่วิธีสอนดังนี้

1) การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกทุกคำ ได้แก่ หนังสือมูลบทบรรพกิจของพระยาศรีสุทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ซึ่งสอนโดยแจกลูกพยัญชนะและสระทุกตัว

2) การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกบางคำ ได้แก่ แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1-3 ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมีพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ช่วยเรียบเรียง, แบบหัดอ่านหนังสือไทยเล่มต้น-ปลาย ป.1 ของอำมาตย์โท พระวิภาชน์วิทยาลัย (สังข์ พุกกะเวส), แบบเรียนใหม่ ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี, และแบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ของหลวงศุภรณภิกขิตุโร โดยมีนายฉันท ขำวิไลช่วยเรียบเรียงตอนต้น วิธีสอนในแบบเรียนแบบที่ 2 นี้ จะเน้นแจกลูกเป็นบางตัวเท่านั้น บางเล่มเน้นแจกลูกโดยเลือกสระเสียงยาวที่จำง่ายและคุ้นเคยมาสอนก่อนสระอื่น บางเล่มเน้นแจกลูกโดยเลือกพยัญชนะและสระที่มีรูปคล้ายกันมาสอนเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกหัด, ภาพประกอบ หรืออาจมีสื่อการสอนเพิ่มเติม ส่วนการสอนจะเริ่มให้อ่านออกเสียงก่อน ตามด้วยคัดลายมือ เขียนตามคำบอก เขียนย่อความ เรียงความ ฯลฯ ตามลำดับ โดยมีคำอธิบายวิธีสอนเป็นแนวทาง

ต่อมา แบบเรียนในการสอนอ่านเขียนเริ่มมีพัฒนาการที่เด่นชัดมากขึ้น โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 9 เป็นต้นมา แบบเรียนที่ใช้จะมีรูปแบบและวิธีสอนทั้งเหมือนและต่างจาก 2 แบบดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นั่นคือ

3) การสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำที่บูรณาการกับการสอนอ่านแบบอื่น ได้แก่ หนังสือเรียน พ.ศ. 2503, หนังสือเรียน พ.ศ. 2521 (ชุดมานะ-มานี), หนังสือเรียน พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), หนังสือเรียน พ.ศ. 2544, และหนังสือเรียน พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ เช่นเดียวกับแบบเรียนในอดีต มีการนำเสนอการแจกลูกสะกดคำที่เน้นแจกลูกบางคำ และได้เพิ่มเติมแนวคิดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร อีกทั้งยังนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นมา

บูรณาการด้วย เช่น การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยคหรือการสอนอ่านแบบเบสิก เป็นต้น

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา หนังสือเรียนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน ต้องลดบทบาทลงเพื่อให้ครูผู้สอนได้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ และต้องใช้คู่มือและอุปกรณ์ช่วยสอนด้วย เมื่อครูผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยการบูรณาการทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน-คิด จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างก้าวหน้า ดังนั้น การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำจึงมีด้วยกันหลากหลายวิธี โดยไม่มีวิธีใดถูกหรือผิด แต่ครูผู้สอนควรเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งที่เหมาะสม และที่สำคัญต้องใช้ให้เหมือนกันไปโดยตลอด เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

นอกจากนี้ บริบททางสังคมก็มีส่วนทำให้หลักสูตรและการวัดและประเมินผลในปัจจุบันแตกต่างจากสมัยก่อนมาก กล่าวคือ ไม่ได้เน้นผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการคือให้อ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่เน้นพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และร่างกายของผู้เรียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะหนังสือเรียนที่ดี และมีคู่มือการสอนที่ดีเพียงใด แต่ถ้าครูผู้สอนไม่ใส่ใจ ในการสอนไม่หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาการสอน ไม่หาวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ก็ย่อมไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง ในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้เรียนไม่ใส่ใจในการเรียน ไม่หมั่นฝึกฝนทบทวน ก็ย่อมไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ในการจัดการเรียนการสอนนั้น จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายประการ ผู้วิจัยขอยกพระราชดำรัสกรมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประชุมอบรมของสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2549 ณ โรงแรม แอมบาซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร มาเป็นบทสรุปในการสอนอ่านเขียนภาษาไทย ความว่า

“...อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องสอนผสมคำดีใหม่ คือให้อ่าน กอ กา กิ กิ กุ ญ อย่างแบบเรียนเร็วนี้ดี หรือว่าอย่างสมัยหนึ่งที่เขาคิดว่า ให้อ่านเป็นคำที่มีความหมายไปเลย เช่น กิน นอน ไป ก็สอนให้เป็นความหมายไปเลย เพราะว่าเด็กบางคนเขาเบื่อเหมือนกันที่ต้องเรียนอะไรที่ไม่มีมีความหมาย หรือไม่เข้าใจความหมายกัน เป็นการเรียนเบื่องตันเกินไปในขณะที่เขารู้แล้ว ก็มี 2 วิธี บางทีก็หนึ่งนึกว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่สะกดได้ไม่เหมือนภาษาจีน ภาษาจีนต้องจำเป็นตัว ๆ แน่ แต่ภาษาไทยต้องสะกด ผสมอักษรเป็นคำได้ ทำไม่เอาเรื่องนี้ให้เป็น

ประโยชน์ แต่พอเอาเข้าจริง ๆ ก็รู้สึกว่าจะต้องปน ๆ กัน วิธีไหนดีกว่าก็พูดไม่ได้ แนะนำไม่ได้ ถ้าพูดว่าอย่างนี้ดี ก็ไม่ใช่ อย่างนั้นก็ดีเหมือนกัน หรือว่าต้องปน ๆ กัน หรือต้องใช้แต่ละสถานการณ์...”

References

- Anchaleenukoon, S. (2003). **Kansueksa phatthanakan khong lakpasathai** (in Thai) [A study of the development of the Thai grammar]. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Changkwan-yuen, P. (2017). **Preechawithat mummong pasathai** (in Thai) [Preecha's Perseptive : Thai Language]. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Lausunthorn, N. (2009). **Wattanakan khong baep rean pasathai** (in Thai) [The development of Thai language textbooks]. Bangkok : Laikam.
- Ministry of Education. (2016). **Kan son ann khean Doi kan chaek luk sakotkham** (in Thai) [Operational Manual for teaching reading and writing by Phonic Spelling Reading]. Bangkok: Office of Basic Education Commission Ministry of Education Thailand
- Pewporchai, P. (2017). **Patthanakan khong baep rean nai kan son ann khean radap prathomsueksa tang tae ratchakan thiiha chon thueng patchuban** (in Thai) [The Development of textbooks for teaching reading and writing at the elementary education level from the Reign of King Rama V to the Present.] **Journal of Thai Studies**, 13 (1), 55-71.

- Sunthraakuul, B. (2016). **Patthanakan khong baep rean Thai** (in Thai) [Development of Thai Textbooks]. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Supanvanit, I., & Pewporchai, P. (2017). **Patthanakan rup baep withi son an khean phasathai nai radap prathomsueksa tang tae ratchakan thiiha chon thueng patchuban** (in Thai) [The Development of textbooks for teaching reading and writing at the elementary education level from the Reign of King Rama V to the Present]. Bangkok : National Research council of Thailand and Thailand Research Fund.